

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1^h 6. uri popoldne.

Štev. 275.

V Ljubljani, v torek 1. decembra 1885.

Letnik XIII.

Okrožnica

Njih Svetosti po Božji previdnosti Papeža Leona XIII. o krščanski uravnavi držav.

(Dalje.)

Tako je toraj Bog razdelil skrb za človeški rod med dve oblasti, namreč duhovsko in svetno ter je eno postavil čez Božje, drugo čez človeške zadeve. Vsaka je v svoji vrsti najvišja; obe imate gotove meje, ktere so jima določene po njenem bistvu in po njenem bližnjem namenu; zarisana je, dejal bi, vsaka s krogom, v katerem naj gospoduje z izključljivo pravico. Ker pa imate obe iste podložnike, se lahko primeri, da spada ena in ista zadeva, če tudi po različnem stališči, pod pravico obeh; zato je bilo potrebno, da je neskončno previdni Bog, od ktere ste obe postavljeni, pota obeh prav vredil. Oblasti namreč, „ktere so, so od Boga postavljene.“ (Rim. 13. 1.)

Če bi temu ne bilo tako, bi le prepogosto nastale žalostne homatije in razprtije in ne redko bi moral vesten človek obstati kakor na razpotji, kjer bi boječ se ne vedel, kaj mu je storiti, kako mu je v dveh nasprotujočih si zapovedih obeh oblasti ravnati, ker ne sme nobeni, da ne zanemari svoje dolžnosti, odreči pokorščine. To pa se nikakor ne strinja z neskončno modrostjo in dobrotljivostjo Božjo, ktera je že v telesnem svetu, če tudi je veliko manje pomembe, združila natorne moči in njene vzroke ter je spravila v primerno prečudno soglasje, in sicer tako, da nobena druga ne opovira, vse pa se najbolje vjemajo z namenom svetá. Potrebno je toraj, da obe oblasti veže dobro vrejeno razmerje, ktero se dobro dá primerjati združenju duše in telesa v človeku.

Kakošno pa naj bo to združenje in kako daleč naj sega, se more razsoditi, kakor smo dejali, le po natori obeh in z ozirom na preimenitne ter vzvišene namene: ena ima namreč najprvo in poglobitno skrbeti za časno blagostanje, a druga naj pridobiva

nebeške in večne dobrôte. Vse toraj, kar-koli spada na svetu med svete reči, kar zadeva zveličanje duš in službo Božjo, bodisi po svoji natori, bodisi svojem namenu, to vse spada pod oblast in področje sv. cerkve; vse druge zadeve pa družabnega in državnega značaja naj so pod oblastjo državne avtoritete, ker je Jezus Kristus zapovedal: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega“.

Nastanejo pa tudi časi, da še drug način združenja ugaja mirni prostosti, če se namreč vladarji držav z rimskim papežem o gotovih zadevah pomenijo in zedinijo. V takih slučajih kaže cerkev prav posebno svojo materino ljubezen, ker rada toliko odneha, kolikor največ more.

V splošnih potezih smo narisali, kakošna da je krščanska vravnava družbe človeške; in ta ni samovoljno ali poljubno tako vrejena, marveč po preimenitnih in popolno resničnih načelih, ktera zdrava pamet odobrava.

Taka vravnava držav pa nima nič na sebi, kar bi se ne strinjalo z visokostjo vladarsko; kajti ne samo, da nikakor ne zmanjša pravic veličanstva, marveč je utrdi in zviša. Še več; če globlje premišljujemo to uravnavo, je tako popolna, kakor nobena druga; po nji bi se zares lahko dosegle imenitne in mnogotere koristi, če bi le vsak zavzemal svojo stopinjo ter natančno spolnoval svojo dolžnost in nakazano službo.

V državni uravnavi, kakor smo jo ravno opisali, so v resnici Božje in človeške reči primerno ločene: nedotakljive pravice državljanov branijo Božje, natorne in človeške postave; dolžnosti posameznih so ravno tako modro nakazane, kakor je tudi oskrbljeno za njih izpolnitev. Vsi ljudje vedó, da so jim postavljeni na negotovem in težavnem potu v večno domačijo kažipot, kterim lahko varno sledé, kteri jim tje priti pomagajo; vedó pa ravno tako, da so jim zopet drugi predpostavljeni, kteri jim pomagajo doseči in ohraniti varnost na tem svetu, blagostanje in druge dobrôte tega življenja. Družina dobí trdno podlago, ktera ji gré, v sveti, enotni in ne-

ločljivi zakonski zvezi; pravice in dolžnosti zakonskih se določujejo po tem, kar je pravično in spodobno. Ženi se varuje dolžna čast; možu je dana veljava, podobna Božji veljavi; očetovska oblast je primerno omejena z ozirom na čast žene in otrok; konečno je tudi najbolje preskrbljeno za varstvo, koristi in vzgojo otrok.

V političnem in družabnem življenju se ozi-
rajo postave na skupno dobro; teh pa ne vodi volja in goljufiva razsodba množice, ampak resnica in pravica. Oblast vladarjev ima na sebi nekaj svetega, nadčloveškega ter je omejena, da ne zaide od pravice ter prestopi v vladanji svojih mejá; pokorščino državljanov spremlja spodobnost in dostojnost, ker ne služi človek človeku, marveč služi volji Božji, ki vlada po ljudeh. Če pa podložni to spoznajo ter so tega prepričani, bodo popolno uvideli, da tirja pravica veličanstvo vladarjev spoštovati, stanovitno in zvesto očitni oblasti pokornim biti, nobene ustaje ne vzbujati ter sveto varovati državni red.

Ravno tako se šteje med dolžnosti državljanove medsebojna ljubezen, dobrotljivost in radodarnost. Ne premoti ga, če si postave druga drugi nasprotujejo, on je državljan, pa tudi kristijan. Konečno se skrbi na takov način tudi za velikanske dobrôte, s kterimi napolnuje krščanska vera sama po sebi tudi borno človeško življenje v prid družbe človeške, tako, da se mora s popolno pravico reči: „Stanje kake države je odvisno od češčenja, kero se Bogu v njej skazuje; državo in češčenje Božje veže tesna sorodna vez.“ (Sacr. Imp. ad Cyrillum Alexand. et Episcopos metrop. — Cfr. Labbeum Collect. Conc. T. III.)

Moč teh dobrot je opisal tako prečudno lepo, kakor le on zná, sv. Avguštin na mnogih mestih svojih del, zlasti pa tam, kjer se obrača do cerkve s sledečimi besedami: „Ti vodiš in učiš otroke po otročje, krepko mladenče, starce mirno, kakor tirja ne samo starost telesna, ampak tudi dušna; ti učiš žene v čisti in zvesti pokorščini podložnim biti

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenski.)

(Dalje.)

Grof Takovec, sém noter pahnjen, ne vidi nič, ne sliši nič, ampak obstoji za vrati, kamor ga je črna oblast voditeljeva pahnila. Kaj bo pa to? Čakaj, ljubi Takovec. Ko nekaj časa tu stoji, odpró se spet železna vrata za njim in vstopita v belo-črno haljo zavita možá, molčé lotita se ubogo suhoto Takovsko sleči. Še srace mu ne pustita in svitec. Nazega pa stlačita v nekako pisano norčavo obleko, ki se neokretnih udov medlo-koščenega jezdeca kaj tesno oklene, da bi lahko bobnal po njem; od strani pa je tako preluknjena, da mu je videti levo ledje; tudi desno koleno mora nago kazati. Na noge mu nataknetá krevse. Pobereta mu klobuk in nož, ktere je Takovec vedno pri sebi imel, tudi žepe mu otre-seta, ko bi morda imel kaj okrogle kovine, in res se mu iz hlačnika zataklneta dvajsetica in dva začrnena peneza nobene veljave. To je bila gotovina uboge reve! Tako opravljenemu oči zavezeta, ter ga

peljeta skozi železna vrata v drugo sobo, kabinetu podobno. Zažuga se mu, da si ne sme odvezati oči, dokler ne bo slišal treh močnih vdarecev. Spet ga pustita samega koprnati. Slednjič zaslišijo se trije vdarci in Takovec si vrže z oči obvezo.

Ko spregleda, znajde se v prostorni dvorani, ki je vsa v črno oblečena. Ob stenah okoli in okoli bere Takovec z velikimi belimi črkami: Ako si hinavec, vse skrivnosti srca se ti bodo brale. — Ako te groza obhaja, vstavi se . . . Morda se bodo zahtevale od tebe velike žrtve, celó življenje samo: oblubiš vse to dopolniti? itd. itd. Potem se mu približa v rudeči opravi oblastno stopaje mož, po vsem obrazu črno zaraščen, ter mu izroči črno obrobjen papir, na kterem bere Takovec zapisana ta tri vprašanja:

I. Ktere dolžnosti imamo do boga?

II. Ktere dolžnosti imamo do drugih ljudi?

III. Ktere do samih sebe?*)

Takovec mora k mizi sesti in na vprašanja pis-meno odgovoriti. Odgovori jih pa tako-le:

ad I. pustiti ga v miru in ne nadlegovati ga s prošnjami;

ad II. upnikom dolgove plačati;

*) „I Framassoni“. Per Mons. de Segur. Traduz. dal franc.

ad III. pred vsem drugim za-se samega skrbeti.

Zdaj stopi k mizi omenjeni rudeči brat ter natakne na meč pisano modrost takovske koščenosti in jo nese iz črnega kabineta.

Toda kmalo se vrne in revežu z nova oči zaveže, vrže mu okoli vratú vrv, ter ga kakor medveda pelje s saboj. Po dolgem tavanji privede ga do visocih vrat, nad kterimi se bere zapisano:

„Summo Architecto Sacrum“ (Najvišemu Zidarju posvečeno).

Na povelje rudečega voditelja potrka Takovec na vrata. Od znotraj se zasliši gibanje in govorjenje, toda le maloktera beseda se razločno sliši. Za nekaj časa odpró se visoka vrata in rudeč brat stopi s svojim medvedom v svetišče, kjer se v modrem blesku vse odseva, kakor bi kdo prišel v samo nebo. Le-tu ubogega takovskega medveda postavijo med dva stebra. Tedaj mu rudečnik nastavi ost (bodež) svojega meča na srce in s tem se prične izpraševanje.

Častitljivi brat z dolgo brado, kteremu se, kakor se vidi, vsi prav spoštljivo poklanjajo in se po visokem sedeži v družbi odlikuje, natakne mogočno naočnike na častitljiv nos ter počasno in slovesno vpraša:

„Kaj čutite? kaj vidite?“

svojim možem, ne v nasičenju svojih strasti, ampak v množenje rodú in v ohranjenje družine; ti postavljaš može čez žene, ne da se šalijo s slabejšim spolom, ampak da je ljubijo z odkritosrčno ljubeznijo; ti delaš, da so otroci svojim staršem prostovoljno podložni, starši pa, da ljubznjivo nad njimi vladajo; ti družiš državljane z državljani, narode z narodi in celó vse ljudi s spominom na prve starše, ne samo v družbo, ampak v neko bratovsko ljubezen. Ti učiš vladarje skrbeti za ljudstva ter opominjaš podložnim biti svojim kraljem. Ti skrbno učiš, komu je skazovati čast, komu ljubezen, komu spoštovanje; koga se je bati, koga tolažiti, koga opominjati, komu prigovarjati, koga svariti, koga grajati, koga kaznovati in kažeš, da ni vse za vsakega, pač pa treba vse ljubiti, nikomur pa krivice delati." (De moribus Eccl. cath. cap. XXX., n. 63.)

Isti Avguštin graja na drugem mestu slabo podučene politične modroslovce: "Tisti, ki trdijo, da je Kristusova vera državi nasprotna, naj nam dajo take vojake, kakoršne tirja Kristusov nauk. Dajo naj nam take predsednike, take može, take žene, take starše, take sinove, take gospode, take služabnike, take kralje, take sodnike, in konečno take davkoplačevalce in pobiralee, kakor je tirja nauk Gospodov; potem naj si upajo reči, da je državi nasprotna; a nikakor naj se ne obotavljajo spoznati, da je velik blagor državin, če se natančno spolnuje." (Epist. CXXXVIII. [ab 5] ad Marcellinum, cap. II. n. 15.)

(Dalje prih.)

Boj na Balkanu.

V.

Krivi nazori.

(Konec tega oddelka.)

Dan na dan trobijo nemško-liberalna glasila v svet, da je Avstrija nemška in nemška pest je podvrgla mnogojezične narode Habsburškemu žezlu. Na podlagi tega krivega nazora nočejo slišati o slovanskem jugu, boli jih zveza Avstrije z Rusijo, bojé se iz znanih vzrokov sporazumljenja o vzhodnem vprašanji. Trdijo v eni sapi in na vse pretége, da mora Avstrija biti, kakor njena zaveznica, mogočna Nemčija. Branijo se z nogami in rokami prijateljstva z Rusijo. V svojem sovraštvu do mogočnega slovanskega carstva žalijo celó Prusijo, ker primerjajo avstrijsko-rusko zvezo nekdanji avstrijsko-pruski proti Daniji, ki je bila Avstriji v škodo.

In vendar je bil boj proti Daniji le narodosten, kterege so želeli le nemški Avstrijci; Slovani, Madjari in Rumuni se niso zanj navduševali; ko bi se bila tačas Avstrija ozirala na večino svojega prebivalstva, niti prsta bi ne bila ganila proti mali državi. Avstrijski Nemci so javno po časnikih in na shodih kazali sočutje do svojih bratov v Šlesviku, Holstiniji in Lauenburgu. Zbirali so denar in prostovoljce, da bi germanske Dance pregnali z nemških tál.

Ko je bil umrl Friderik VII., imela je Nemčija popolno pravico do deželice ob Labi. Prebivalci sami so želeli pristopiti k Nemčiji (ne k Prusiji). Ker se je Danija temu vstavljala, bila je vojna ne-

izogibljiva. Ni šlo za čast Prusije, še manj za blagor Avstrije, marveč za ime cele Nemčije. Nemška zveza bi bila morala iskati pri Daniji svojo pravico. Naši Nemci so tačas želeli, da bi Avstrija in Prusija držali križem roke ter male nemške države poravnale račun. Toda tudi Prusija in Avstrija ste bili v nemški zvezi, zadnja celó kot prva moč. Morali ste poseči v boj, akoravno ni bilo posebno junaško, da sta dva velikana ukrotila malega pritlikoveca.

V tem oziru sicer lahko primerjamo ono avstrijsko-prusko zvezo avstrijsko-ruski v vzhodnem vprašanji. Narodnostno načelo je vodilo tedaj Avstrijo in Prusijo. Vsi nemški Avstrijci so želeli osvoboditi polabske dežele iz danske oblasti. Isto načelo vodi sedaj Avstrijo in Rusijo, da osvobodé Slovana turškega jarma. To želé vsi Slovani, izimši morda čudne Poljake, ki v opravičenem sovraštvu do Rusov ne poznajo prostosti, pravice. Našim Nemcem lahko zakličemo: Osvobodili ste severne brate v krvavem boji, v katerem je tekla tudi slovanska kri; isto zahtevamo mi na slovanskem Balkanu. A tega liberalni Nemci in ošabni Madjari ne marajo slišati. Pač, ko bi bili takraj Donave in Save nemški ali madjarski rodovi, že davno bi bili vihteli meč proti Turčiji. Pa Slovan naj le trpi, kaznovan mora biti, ker se igra z orožjem. In vendar kolika razlika!

Danci so Germani, omikani kristijani in vladali so dobro v nemških vojvodinah; Turki pa so Turki, mohamedani, sovražniki krščanstva, protivniki omike in svobode, najsilnejši trinogi, kar jih je spoznala stara Evropa.

Nemci sedaj grajajo avstrijsko-prusko zvezo, ker je imela pozneje slabe nasledke za Avstrijo, in trdijo, da bi utegnila tudi avstrijsko-ruska zveza imeti enak izid. Ravno o tem smo družega mnenja.

Avstrija v Daniji ni imela nobene praktične, marveč le načelno korist. Avstrija, toraj najmočnejši ud nemške zveze, ni mogla pustiti Prusiji prostih rók. Nasprotno je Prusija iskala praktično korist, namreč važne postojanke ob Vzhodnem in Severnem morji. Tu doli na Balkanu pa mora Avstrija biti aktivna, modra in previdna, kajti tiče se neposredno njene koristi, reči smemo, njene prihodnosti. Avstrija je sedaj bolj zamotana v vzhodno vprašanje, kakor katerakoli država; ne sme dopustiti nobeni državi, najmanj pa Rusiji, da bi po svoji volji gospodarila na Balkanu.

Avstrija ni mogla in ni smela Danije braniti proti Prusiji, tudi sedaj se ne more potegovati za Turčijo, marveč vzajemno z Rusijo mora varovati narode balkanske ter vstrajno in skrbno razširjati svoj vpliv na jugu.

Leta 1863 je storila Avstrija veliko napako, ker se s Prusijo ni dogovorila o prihodnosti polabskih vojvodinj. Po zgodovinskem pravu bi je morala vladati hiša Augustenburg-Sonderburg. Toda a priori je vsak lahko uganil pruske skrivne želje. 28.000 hrabrih Avstrijcev je krvavelo pri Jagel-u, Veile-ji in Oeversse-ji, ne da bi si bila Avstrija izgovorila znatno odškodnino. Na avstrijsko sopesest napominanih deželá vendar ni mislil noben resen človek!

smukne skozi papirnata vrata, ktera si sam z glavo prevrta, kakor pšeničen snop. Na drugi strani že stojita pripravljena druga „brata“ junaka, ki med svoje roke vlovita arlekinsko koščeno. Ta hip se zasliši zapiranje vrat in vrtenje ključa in ošemljen Takovec res misli, da je v jamo zaprt. Kar h krati vse potihne, da bi se še miš slišala. Za nekaj časa potem častitljivi brat mogočno kihne in s kladvom močno vdari, da se vse okoli strese. Potem pa začne tako-le moliti:

„Veliki Zidar vesmira, ki se na nebu in zemlji razodevaš in na solnci kraljuješ vse razsvetljuješ in ogrevaš, ki si tako modro sezidal to zemljo in sam sebe v njo vklenil tako, da v nji živiš in dihaš in se giblješ, a tudi vse drugo živiš in navdihuješ in giblješ! Tvoj večni duh vzbudil se je v bratih napolnjenih s tvojim ognjem, da posnemaje tebe, ki si čista ljubezen, ti sezidajo svetišče ljubezni, bratoljubja in enakosti med vsemi ljudmi! Glej, visoki Zidar, na svojega hlapca Takovca in sprejmi ga med svoje posvečence, naredi ga močnega zidarja, ki bo znal vkretno kladvo vihteti tebi v čast, nam v tolažbo, nasprotnikom pa v pogubo!“

(Dalje prih.)

Na Balkanu so druge razmere. Ako se Avstrija in Rusija sporazumeti vsaka o svoji nalogi in akciji, prostora je za obe dovolj. Po zgodovini, legi in narodnostnem načelu imate govoriti na Balkanu prvo besedo; njuna dolžnost je, da skupno delujeta za pravico, prostost, omiko in vero narodov balkanskih.

H-t-b-r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. decembra.

Notranje dežele.

Živečemu človeku se vse primeri, mrtvemu pa jama. **Dunajski župan** si izvestno svoj živ dan ni tega domišljeval, da mu bo kdo mestnih očetov v mestni zbornici pri javni seji vpričo družih v oči zaklical: „Fej, sram te bodi!“ Bilo je pa vendar tako. Imeli so mestni očetje namreč na dnevnem redu vprašanje o plinovi svečavi, ktero na Dunaji neko angleško društvo oskrbljuje. Na Dunaji jih je mnogo in tudi nekaj mestnih očetov, ki si želé, da naj bi mesto plinovo napravljjanje prevzelo v svojo skrb. Nadjajo se, da bi imeli na ta način cenejo razsvitljavo in pa nekaj boljše. Zupan Uhl videl je pa v tem zahtevanju nekaj neizpeljivih razmer in je mestnim očetom naravnost povedal, da mesto plinarne ne more prevzeti v lastno oskrbovanje, pač pa da je že on govoril zaradi tega z Angleži in pričel pogodbe, ki bodo za Dunaj vrlo koristne ob enem ga pa ne bodo žulile. To je bilo pa mestnemu očetu, dr. Mandlnu, preveč. Kviško je planil in na vse grlo zakričal: „Fej, gospod župan, sram Vas bodi!“ Da je na to psovanje v zbornici grozen vrič nastal, nam pač ni treba zatrjevati, ker je bilo tako postopanje do sedaj po mestnih zbornicah, sploh na Dunajski pa še posebej nepoznano. Gledé tega se je podpredsednik Stendl tudi takoj ondi javno izjavil, da je tako psovanje župana na Dunaji nezaslišano in zasluži, da bi se nad tem kaj vkrenilo, kar bi v prihodnje tako in enako zasramovanje zabranilo. — Pač res bi se že smelo kaj vkreniti, ker surovost je v resnici čedalje večja, tako, da se nahajajo taki nestrpljivi prizori celó v deželnih in državnih zborih. Kje naj potem omike iščemo!

V **Pragi** je mestni svét predlagal, naj se vzameta na posodo dva milijona za občinske zgradbe, ob enem pa hočejo prositi vlado in državni zbor, naj se jim brezplačno prepusté zadnji kosovi prostora, kjer je bila nekdanj trdnjava.

„Kjer vsi ljubijo, Karol sam tudi ne more sovražiti,“ bere se v Schillerjevih „Razbojnikih“. Prav tako so si menda mislili **hrvaški državni poslanci**, ki pa sedaj niso v Budapeštu, temveč doma v Zagrebu v deželnem zboru, in so sklenili, da ker osebo ne morejo Tiszi čestitati k njegovi desetletnici, naprosijo hrvaškega ministra, da on za sedaj v njihovem imenu to delo opravi, ob enem pa naj zagotovi Tiszo zaupanja in neomejenega spoštovanja, ki ga imajo Hrvatje do njega. Tudi vsi drugi članovi kluba narodne ali madjaronske stranke pridružili so se temu sklepu. Poleg tega so si pa ti „domoljubje“ pravico še prihranili, da kedar se jim priloznost ponudi in jim bodo okoliščine dopuščale, da bodo ministru Tiszi tudi še osobno šli čestitat. Naj le gredó, saj bodo menda sami iz cele obširne trojedine kraljevine, ki pojdejo nogo poljubovat tistemu, kateri jih tlačí s svinčnimi podplati. Preverjeni smo, da se drug ne bo nikdo vdeležil te čestitovalne deputacije ne iz Strossmajerjeve in ne iz Starčevičeve stranke ali kake druge narodne, ker so to ravno možje, katerim je razvoj domovine svoje bolj pri srci, kakor pa prijazen nasmeh prvega madjarkega ministra. Da mu pa narodna stranka čestitko pošlje, no, to ni nič čudnega, saj jih poznajo po celem svetu tiste hlapce Madjarov.

Budapešt je bil 29. novembra ves v praznični obleki, kajti od vseh krajev dežele prihajale so deputacije čestitat **ministerskemu predsedniku Tiszi** na desetletnico njegovega službovanja. V ministerski palači v notranjih sobah je sprejel Tisza članove sedanjega ministerstva in hrvaškega bana, vodil jih je naučni minister Trefort, ki je v toplih besedah izrazil spoštovanje in ljubezen do predsednika ministerstva, in mu vošil moč in zdravje v službi in srečo v domačem življenji. Tisza se je zahvalil ter prosil nadalje podpore svojih kolegov, ker le v skupnem delovanji je mogoče kaj storiti za domovino. Šli so potem ministri v veliko sobo za sprejemanje, kjer so se zbrali privrženci liberalne stranke iz obeh zbornic. Po večem so prišli vsi v madjarski narodni gali. Po telegramu je čestital tudi cesarjevič ministerskemu predsedniku v imenu svojem in v imenu presvitle cesaričine Stefanije, tudi vojvoda Filip iz Saske-Koburg-Gotha je poslal čestitko z besedami: Moja soproga in jaz Vam pošiljava najboljše vošila. Deset let biti ministerski predsednik v tako vihnih časih, je vsekako nekaj zanimivega, toda v tem smo včeraj nekaj povedali, in tudi danes ostanemo pri tem.

Prihodnje leto se ima zopet določiti **pogodba med Avstrijo in Ogersko**, ta pogodba ima stopiti v veljavo 1. 1887 in trajati 10 let. Vladi to stran in onstran Litve ste se že posvetovali in stvar

Takovec: „Vidim ne ničesa; pač pa čutim bodež nekega orožja.“

Častitljivi: „Prevdarite dobro, kar mislite storiti. Strašno boste skušeni. Ste li dovolj pogumni, da prenesete vse nevarnosti, ktere vas znajo zadeti?“

Takovec: „Da, gospod.“

„Ako je tako“, odgovarja Častitljivi, „toraj jaz nisem več za vas odgovoren. Brat rudečnik, tirajte tega grešnika ven iz svetišča in peljite ga tje, koder mora hoditi vsakdo, ki želi poznati naše skrivnosti.“

In takoj toraj vede rudečnik Takovca spet iz svetišča v drugo bližnjo dvorano. Tod ga toliko časa sučejo in vrté, da se mu jame v glavi mešati, da že ne vé, kod hodi in kje je. Tako zmešanega ga spet v svetišče privede, da nič ne vé kdaj.

Tukaj zagledaš veliko papirnato ploščad, ktero nekteri „bratje“ po konci držé. Tedaj vpraša rudečnik Častitljivega:

„Kaj počnemo z grešnikom?“

„Peljite ga v jamo“, glasi se kratki govor častitljivega brata.

Rečeno storjeno; dva brata zgrabita takovsko dolgo koščeno in jo telebita z vso močjo v papirnato ploščad, ktera se pretrga, tako da Takovec

dovršili. Izdelek pride še v državna zbora. „Pester Lloyd“ pové o tem nekoliko: Zadeve obema polovicama splošne, kar se tiče denarstva so poglavito: vojna, mornarica in vojna uprava; vnanja politika, kar se tiče diplomacije, trgovine in carine, papirnat denar in uprava poseidenih dežel. Najbolj kočljiva stvar je določitev, koliko ima dati vsaka polovica k splošnim stroškom, ki so narasli na 117 milijonov na leto, Avstrija daje k temu 70 odstotkov, Ogerska pa 30. „Pester Lloyd“ pa vé povedati, da so se za vse druge zadeve porazumeli, le o tem se niso zastopili, koliko da ima dati vsaka polovica. Na eni strani so povdarjali, da se ima stvar premeniti, na drugi strani pa, da ima tako ostati, kakor je bilo. Zarad tega so sklenili, naj podá regnikolarna komisija izkaze davkov, da se oddá potem motiviran predlog. — Kar se tiče podaljšanja privilegije avstro-ogerske narodne banke zahteva Ogerska, da naj zavod namesto 200 izdá za 300 milijonov goldinarjev bankovcev, in to z gotovino pokrije. Dalje zahteva Ogerska za se pomnožitev dotacije pri banki za 75 milijonov goldinarjev in napravo šestih podružnic pri banki. To so jim privolili in ob enem določili, v kakem razmerju bodele obe državi imeli korist pri izdaji novih bankovcev. Kar se tiče vžitinskega davka, naj ostane ta na spirit in pivo, kakor je bil dosihmal, pri sladkorji naj pa bode namesto sedanjega splošnjega davka dac pri izdelovanju ali tovarniški davek, kar so zagovarjali tudi strokovnjaki to stran Litve. Kar se colnine tiče, se je sklenilo, da načelno ostane skupna colnina, vendar nove colne tarife zaradi tega niso mogli izdelati, ker avstrijska stran ni do dobrega preskrbela potrebnih dat. Ta novi načrt se bode naknadno določil. Kar je tukaj v glavnih obrisih gotovega, nam kaže, da se Ogerska hoče držati realne unije.

Vnanje države.

Potovanje grofa Khevenhüllerja k *bolgarskemu knezu* imelo je jako velik pomen in na čast bodi Aleksandru rečeno, da ga je takoj v pravem pomenu besede razumel. Grof Khevenhüller je šel tje kaj z zaupnim naročilom, da naj Aleksander, če tudi je junak in sicer zmagovalec, kar mu skupna Evropa rada priznava, vendar pomisli, da je vsako daljše prelivanje krvi nepotrebno in če prav bi si po sijajnih zmagah tudi celo Srbijo podvrgel, obdržati je vendar le ne bo smel — ne jedne pedi zemlje priborjenega sveta. Če se pa izroči ukrepom velesil, si bo s tem sočutje in podporo vsih zagotovil. Knez Aleksander je to vse sprevidel in je izdal povelje svojim vojakom, ki smo ga včeraj omenjali v političnem pregledu. Kaj in kako nagrado so mu velesile za njegovo junaštvo namenile, nam ni znano, zaslužil je pa prav pošteno, da se mu pripozna Iztočno Rumelija, kamor so ravnokar Turki svoje uradnike poslali, za katerimi pojde kmalo komisar sam. To bi bila podpora in prijaznost velesil, ki bi za bolgarskega kneza kaj pomena imela, za vsako drugo naj se jim že kar naprej lepo zahvali, kajti kaj mu pomaga prijaznost cele Evrope, če bodo pa pri vsem tem Bolgari razcepljeni ostali. Upamo, da ne bodo zastonj tisoči ranjenih in mrtvih Bolgarov, katerih kri je po nedolžnem tekla. Ona mora biti seme iz katerega bo izrastla celemu rodu neodvisnost.

Jako kratka dōba prerokuje se novemu *španjskemu liberalnemu ministerstvu*, ki se je te dni sestavilo pod načelnštvom Sagaste, kajti ne republikanci in ne karlisti niso zadovoljni s položajem, kakoršen se je napravil ondi. Republikanci so posebno živahni postali in si bodo na vse mogoče načine prizadevali, da spodbijajo monarhijo in vpeljejo republiko. Zorilla, najglasovitneji vodja republikanski, ki je do sedaj v Londonu živel, vrača se proti domu v obližje Španjske — na Francosko, od koder bo vodil republikansko gibanje. Španjolski ubežniki, na Francoskem živeči, pričakujejo ga z navdušenostjo. Tudi španjska vlada ga pričakuje, toda s strahom, in imajo stražniki ob španjsko-francoski meji strog ukaz oči odprte imeti, kdo iz dežele hodi in kdo v deželo prihaja. Vojaštvo do sedaj ni še preveč republikansko, nekaj častnikov kakor tudi državnih uradnikov je pa vendar le jako strastnih republikancev in ti so tem bolj nevarni. Sploh se pa o španjskem vojaštvu z dobro vestjo lahko reče, da je nezanesljivo, da mu ga ni para v Evropi, pa menda tudi na celem svetu ne. Kakor bo toraj po raznih kasarnah veter vlekel, tako bodo pa obračali svoje plašče in republikanci že sedaj na vso moč skrbé, da se kolikor mogoče veliko prevratnih plakatov v kosarne zanese, kateri vojake pozivajo na ustajo proti tiranstvu, proti kraljevi družini in proti monarhiji. „Stalna vojska in mornarica, obe morate odpovedati pokorščino kraljevemu tiranstvu in se naroda okleniti“ — tako in enako pihajo jim na dušo. Pred vsem si republikanci prizadevajo, če se jim bo posrečilo pridobiti si kakega vojaškega viksega poveljnika in so najprej obrnili svoje oči na generala Salamanko. Če ga bodo vjeli v svoje mreže, še ni gotovo. Ravno tako, kakor republikanci po oni strani, obdelujejo karlisti narod po drugi. Da položaj kraljice v takih okoliščinah ni tak, da bi jo človek zavidal zanj, je očitno. Uboga Kristina!

„Politik“ ima telegram iz Pariza, v katerem je govorjenje o *španjskem prestolonasledstvu*, pri katerem so se nove težave pokazale. Telegram je od 28. novembra in trdi, da kraljčine Marije de las Mercedes ne bodo proglasili za kraljico, kakor

je bilo to iz začetka rečeno, temveč bodo čakali, da mine kraljici nek gotov čas, kajti pričakuje nekega veselega dogodka v družini. Ker je mogoče, da bi utegnil princ biti, se bo do njegovega rojstva počakalo z oddajanjem kraljeve kroue, ker bila bi po postavi lastnina novorojenega princa. Če bode pa sploh kateri kraljevih otrok tako srečen, da si bo ob svojem času zamogel kraljevo krono na glavo postaviti, je pa tudi vprašanje, ki zasluži popolno pozornost. Kakor smo že na drugem mestu rekli, si republikanci vestno prizadevajo monarhijo čem prej tem bolje spodkopati. Še bi se bila morda ideja na ohranitev monarhije obdržala, če bi kralj Alfons ne bil šel na Nemško, s čemur se je republikancem po Španiji in po Francoskem hudo zameril. Velika sreča za Španijo je bil preprič za Karolinske otoke, ker bi bila sicer revolucija bruhnila po deželi na dan. Zorila trdi, da se bo na Španjskem prej republika napravila, preden bi si človek to misliti utegnil. Karlisti imajo malo ali nič nade za se, ker nimajo vojakov. Kar jih bo pa še huje zadelo, je pa to, da je Karlistom tudi sv. oče Leon XIII. svojo dejansko pomoč odrekel. To je ravno vzrok, da Don Karlos za sedaj ne bo napravil še nobenega koraka, temveč bo še na dalje v Benetkah čakal, da se vreme spremeni.

Veter se obrača. To so pokazale zadnje volitve v Avstriji, to so pokazale volitve na Francoskem, to tudi pričajo *volitve na Angleškem*. Vodja irskih katolikov, Parnell, razgláša oklic, v katerim kaže, da je liberalizen sam na sebi neresničen in lažnjiv. Kar tukaj Parnell očita liberalizmu, je tudi pisano za naše razmere, on namreč pravi, da je liberalizem napravil državno premoženje, da zatira vsako opravičeno narodno posebnost, cerkvi žuga, šolo poneveri. Sploh gredó sedaj skupaj na Angleškem katoliki s protestantskimi konservativci. To je pač znamenje prave krščanske prizanesljivosti in političnega razuma. Program, ki so ga sestavili, glasi se: Sedanji red v cerkvi in državi se ima ohraniti, skrbeti se ima za stanovanja revnim, da bodo ljudem podobna, ohraniti se ima krščanski značaj šoli.

Izvirni dopisi.

Iz obližja Ljubljane, 28. novembra. Oveselila me je črtica med domačimi novicami „Na Krškem“ v štev. 267. Da, res je tako. Razdelitev učiteljskih plač, je neprimerna. Mislimo si plače s funkcijami; kjer je stalne plače 600 gl., je je z opravilno doklado 700 gl. Kjer je stalne plače 500 gl., je je z opravilno doklado 550 do 575 gl. S stalno plačo brez funkcij naštejemo po učiteljskem šematizmu na Kranjskem samo 22 služb. Vse to naj bi pa še bilo, če bi število teh služb po postavi 1879. leta ne znašalo več kakor 38 procentov, toraj le dobro tretjino, a zdi se mi jih premalo. Vse druge službe imajo plače po 450 in 400 gl., katerih je malo manj kot dve tretjini. Ali ne dela plača družega reda proti plači prvega reda z 200 do 150 gl. in plača tretjega in četrtega reda proti plači družega reda z 150 do 100 gl. prevelik skok? Najbolj se mi zdé nazaj potisnjene službe enorazredne, ki nimajo funkcijskih doklad. Ali ne užali vsakega, ako pomisli, da se je s svojim kolegom enako šolal? Celó provizorični učitelji so bolj plačani, ker se jim ne všteva še nobena procentovala, niti penzija in biblioteka. Od tod nezadovoljnost, zato toliko prosilcev za vsako višjo službo. Koliko se vrže denarja proč za koleke. Slednji čas jelo je po deželi tudi kolikor toliko tudi cecilijanstvo učitelje orglavce spodrivati, kar je za učitelje zopet občutljivo. Nihče mi ne more tajiti, da so definitivni učitelji kot vodje enorazredne s plačo 450 in 400 gl. najslabejše plačani; oni imajo s pisarijo izvestno več posla, nego vodje dveh in treh razrednic, to sem iz ust dotičnih že večkrat slišal. Deželni poslanci ne pozabite nas!

Učitelj.

Domače novice.

(Dnevni red II. seje deželnega zbora kranjskega), ki bode jutri, dné 2. decembra, ob 10. uri dopoldne: 1. Branje zapisnika o I. deželno-zborni seji. — 2. Naznanila deželnozborskega predsedstva. — 3. Letno poročilo dež. odbora za čas od 1. avgusta 1884 do konca meseca julija 1885. — 4. Poročilo deželnega odbora o znižanju cén za postrežbo in oskrbovanje umobolnih v deželni blaznici v Ljubljani in na Studencu. (Priloga 21.) — 5. Poročilo deželnega odbora o znižanju cén za režijo in hrano bolnikov v splošni bolnici Ljubljanski. (Priloga 20.) — 6. Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom deželnega zaklada za l. 1884. (Priloga 22.) — 7. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunih

za l. 1886 in računskih sklepih za l. 1884 ustanovnih zakladov (k prilogi 9.) — 8. Ustno poročilo finančnega odseka o računskih sklepih deželnih dobrotelnih zakladov za l. 1884 (k prilogi 13.) — 9. Ustno poročilo finančnega odseka zadevajoč petletnico za drugega slugo na Ljubljanski realki (k prilogi 16.) — 10. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu muzejnega zaklada za l. 1884. (k prilogi 4.) — 11. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zaklada posilne delalnice za l. 1884. (k prilogi 15.) — 12. Ustna poročila finančnega odseka: a) o prošnji Josipa Lombergerja, Glavarjevega beneficijata v Komendi za povekšanje plače; b) o prošnji glavnega odgonskega sprevednika Josipa Altmanna za povekšanje plače; c) o prošnji glavnega sprevednika Petra Mileka za povekšanje plače; d) o prošnji glavnega odgonskega sprevednika Matija Eppicha za povekšanje plače; e) o prošnji podpornega društva dijakov c. k. kmetijske šole na Dunaji za podporo; f) o prošnji društva zavetišča za vseučilišnike na Dunaji za podporo.

(V katoliški družbi) bode jutri gosp. profesor J. Marn govoril spomenico trem slovenskim pisateljem o stoletnici njihovega rojstva. Začetek ob sedmih zvečer.

(Misijonar.) Preteklo nedeljo bil je v Ljubljani misijonar č. g. Karl Köbrl iz Št. Pavla v severni Ameriki. Rojen je Štajarec, a zdaj župnik nemške fare v Št. Pavlu. V Ameriki biva 17 let in je znan z vsemi ondi bivajočimi misijonarji iz slovenskih dežel. Zdaj je prišel pogledat na svoj dom, kjer ostane še par tednov, potem pa se vrne nazaj na svoje mesto. Ljubljana mu je bila prav všeč. — V Št. Pavlu je 130.000 prebivalcev in 8 katoliških cerkvâ, med temi 5 angleških, 1 nemška, 1 poljska in 1 česka.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) ustanovila se je včeraj v Kranji s 50 udi.

(Slovenske napise) dobile bodo vse po slovenskem stoječe postaje na južni železnici. Generalno ravnateljstvo omenjene železnice je že za to poskrbelo, da so inženirji dotično povelje na napravo slovenskih napisov že dobili.

(Čestitát za god) hodili so včeraj k g. deželnemu predsedniku baron Winklerju, kakor „Lj. L.“ poroča, Ljubljanski dostojanstveniki; med njimi nam je posebno omenjati prem. knezo-škofa dr. Misije, župana Grassellija in več deželnih ter državnih poslancev.

(50letnico) svojega službovanja obhaja danes ravnatelj kranjske hranilnice, gosp. R. Janežič.

(Tukajšnji obrtniki) napravijo v nedeljo 6. dec. shod v Štrukljevi gostilni v Kolodvorskih ulicah, kjer se bodo razgovarjali, kako bi se odpravilo rokodelsko in obrtniško delo iz kaznilnice.

(Surova moč) kake pijane muhe, ki nikjer mirú ne dá in se nad vsako rečjo spotika, skazovala se je tudi nedavno pri muzeji na štirih podobah, ktere je poškodovala. Muzej je zunaj mesta in vsakojaki surovosti tako rekoč na razpolaganje. Zabraniti bi se dal vsak tak bodoči vandalizem o tem, če bi se okoli prekrasne stavbe postavila pimerna železna ograja, o kateri je bilo že svoje dni govorjenje. Tukaj ni treba štediti, potreba to zahteva!

(Koze) se bodo stavile na ukaz vojnega ministerstva vsem tistim vojakom, ki nimajo še stavljenih.

(Sv. misijon) bo v Truškah v Koprskem okraji dne 13. decembra in sledeče dni. Obhajali ga bodo oo. lazaristi iz Ljubljane.

(Pomagajte ranjenim vojakom!) tako odmeva skoraj po vsih avstrijskih listih ne gledé na narodnost. Siromaštvo med ranjenimi Srbi in Bolgari, katerih je na tisoče, je nepopisljivo, kajti srbski in bolgarski vojaki nimajo zadosti bolnišnic na razpolaganje, kjer bi si lahko zdravili zadane rane. Motil bi se, močno motil, kdor bi mislil, da ondi pogrešajo le bolnišnice; o kaj še! Srečni bi bili, če bi jim nič družega ne manjkalo! Srbskim in bolgarskim ranjencem manjka vsega, kar je po drugih državah ranjencem v tolažbo. Ondi nimajo ne obez, ne zdravnikov, ne zdravil in ne družih priprav, ki usmiljenja vrednemu trpinu pomagajo k zdravju ali pa ga vsaj okrepčavajo. Vse, kar kdo podari za ranjene vojake, sprejema se s hvaležnim sremem tako v Belemgradu, kakor tudi v Sofiji. Bratje so naši, ki so nedavno krvaveli na balkanskem bojnem polji in pomagajmo jim vsak po svojih močeh. Morda se ustanovi tudi v Ljubljani kak odbor, ki bo zbiral milodare za ranjene Srbe in Bolgare. Vsaj potreben

bi bil. Kdor ima kaj starega že ponošenega platnenega perila in ga lahko dá, storil bo posebno veliko dobroto tistim usmiljenja vrednim ljudem in dobro delo mu bo zapisano v knjigi večnega življenja, kakor je bilo zapisano ono usmiljenega Samarijana.

(Razpisane so sledeče učiteljske službe): a) učiteljska služba v Kopanji pod Ljubljano z letno plačo 450 goldinarji in prostim stanovanjem; prošnje do 15. decembra. — b) učiteljska služba na novi enorazrednici pri sv. Ani nad Tržičem. Nese 400 goldinarjev in stanovanje. Prošnje do 20. decembra. — c) služba drugega učitelja na trirazrednici Rasteški s 500 goldinarjev v 4 tednih. — d) služba drugega učitelja na četvorazrednici v Senožečah z letno plačo 500 gold. in stanovanjem, prošnje do 15. januarja.

(Pri loteriji za zavetišče spridenim deklicam v Celovci) je ostalo 15.000 gold. čistega dohodka. Ker so te srečke tudi po Ljubljani razprodajali, bode morda marsikoga zanimala ta novica.

Razne reči.

— Pariz gre rakovo pot, kar se tiče številca prebivalstva in vrednosti hiš. To je naravna posledica slabega gospodarstva. Preganjanje duhovščine, katoliških redov tukaj ne pomaga nič. Nespravedljivi vtihnejo le za nekaj časa. Vsak pa, ki pride do moči in veljave, gleda le na to, kako bi obogatil, potem pa omolkne, in postane oportunist, to je, oblastnikom se prikupuje.

— Hiralnica za uboge pogorela. V Sanduski, države Ohio je pretekli teden pogorela hiralnica za uboge. Bilo je notri 98 ljudi, ki so vse rešili razen pet slaboumnih žen, ki so se zadušili v plamenu. Prednik v zavodu je bil hudo opečen.

— Napredek ameriškega svilnega tkanja. Že dalje časa peša po evropskih državah tkanje svile. V Basileji je bilo pred 10 leti 24 svilnih tkalnic, danes jih je le 10 in še te nič kaj ne cvetó. V teh okoliščinah je več kupčijskih hiš v Švici mislilo na to, da bi svojo obrt prenesli v Ameriko, ker se tam več svile porabi, kakor v Evropi. Tako je n. pr. g. Schwarzenbach-Lantis iz Züricha otvoril pred dvema letoma tkalnico za svilo v Union-Hille v državi New-York, sedaj jo je povečal, tudi Bodmer in Huerliman v Zürichu mislita otvoriti v zedinjenih državah tovarno. Le počakati je treba, kaj bode storil ameriški kongres kar se tiče colnine na svilo. Sedaj je colnine 50 odstotkov, ako se ne zniža, imenovani firmi hočete osnovati tkanje svile v veliki meri.

— Preganjanje kristjanov v Anamu. Kar je telegraf le ob kratkem omenil, povedó bolj obširno pisma iz Saigona 17. oktobra, da je bilo pomorjenih več misijonarjev in mnogo domačinov prestopivših h krščanski veri. Tako je bil n. pr. 26. avgusta umorjen o. Châtelet in trije drugi mašniki. V okraji Kvang-Tri med Hue in Dongsonom, kjer je bilo 70.000 kristjanov, je bilo umorjenih 8 duhovnov domačinov in 7000 kristjanov. Nekteri oddelki kristjanov, ki so se postavili v bran, so bili rešeni. Tako se je 3000 kristjanov z misijonarji Dangelcer, Girard in Closest vtaborilo in branilo tri tedne, dokler jih ni rešila francoska armada. Drugi oddelki kristjani iz Kvi-Nhon, so naskočili pod vodstvom o. Avgera Phu-yen, kjer se je branilo tisoč kristjanov na višavi že dva meseca, poslednjič jih je oslobodil Anger in jih peljal v Kvi-Nhon. Ta oddelki je sovražniku vzel 6 topov. V drugem kraju, namreč v okraji Kvan-Kav so bili tamošnji kristjani napadeni v noči 19. avgusta in razun 4, ki so se rešili v Saigon, vsi pomorjeni; o. Iribarne, ki se je hotel na konji rešiti z dvema duhovnikoma domačinoma, je bil obglavljen. Njegovo glavo so pokazali o. Bao, ki je precej spoznal, čegava da je, a potem so še njemu glavo odsekali, istotako o. Hau-u. Zarad visoke starosti ta dva nista mogla bežati. Res, katoliška cerkev je vedno preganjana, a vendar nikoli vničena, ker ima obljubo vednega obstanka.

Zahvala.

Visokočastiti stolni prošt p. i. gospod Jožef Zupan so leta 1868 tukajšni farni cerkvi darovali nov križev pot, kateri po svoji velikosti in lepoti prekosí morebiti vsakteri križev pot na Gorenjskem, kajti je tiste velikosti in od ravno tistega slikarja, kakor je stolne cerkve Ljubljanske; prej in pozneje so pa tudi še prav veliko storili za olepšavo in opravo tukajšnih cerkvá, kakor so tudi reveže vedno radi in prav zdatno podpirali, — a krono vsim darovom (kakor po pravici gosp. dopisnik v „Slovencu“ 24. novembra pravi) so pa postavili z novim velikim zvonom, kterege so farni cerkvi darovali in na lastne stroške v Podnart postavili. Vili ga je v Dunajskem Novomestu obče

znan zvonar g. Peter Hilzer; s prijetnim milodonečim in jako močnim glasom dela 32 stotov težki zvon vso čast svojemu slavnemu mojstru. V sveto dolžnost si štejemo visokocenjenemu prečastitemu gospodu proštu za velikodušen dar, kakor tudi za vse druge darove izreči svojo in vsih sorojakov najtoplejo zahvalo s ponižno prošnjo in prisrčno željo, da bi Bog visokega gospoda darovalca še mnogo let zdravega ohranil in da bi mu k letu v naši sredi novi zvon — k zlati novi maši veličastno hvalo pel.

V Kropi, 30. novembra 1885.

Janez Kapuz,
župnik.

V. Klinar,
župan.

Fortunat Varl in Blaž Kralj,

klučarja.

Karl Pibrovec, B. Šuler in A. Smitik,
občinski svetovalci.

Vredništvo in založništvo „Kresovo“ v Celovci izdalo je do svojih naročnikov in do slovenskega razumnštva naslednje

Naznanilo.

Z današnjim snopičem končamo peti letnik svojega lista. V preteklih teh letih se je naše slovstvo lepo razvijalo in reči smemo, tudi krepko povzdignilo. Ali pri tem opazujemo, da se med naše razumnštvo pošilja večinoma le lahko — leposlovno — berilo, a na znanstvo pa se malo da ne popolnoma pozablja. In vendar nam je znanstvene literature neobhodno potreba, ako hočemo, da ne ostanejo naši klici po domačih srednjih šolah brezuspešni.

Ta nedostatek se v naši književnosti živo občuti. Mi smatramo toraj za svojo domovinsko dolžnost, da poskusimo po mogočnosti tej potrebi ustreči. Zatoraj se obračamo do vseh razumnikov, katerim je do tega, da se širi in pospešuje med nami tudi znanstvena literatura, s sledečim naznanilom:

„Kres“ se pretvori s VI. letnikom v znanstven list.

Izhajal bode kot četrtletnik koncem vsakega četrtletja v zvezkih najmanj po šest tiskanih pol obsegajočih, v dosedanjih „Kresovi“ obliki. Obširnega programa nam ni treba razvijati. List bode gojil kolikor mogoče vse znanstvene stroke, a pri tem se vzlasti oziral na naše domače potrebe.

Pričakujemo, da mu ostanejo vsi dosednji naročniki zvesti podporniki in prijatelji. Ako se število njegovih prejemnikov pomnoži, tedaj se bode primerno tudi listu povečal obseg. Vse delavce na znanstvenem polju pa prosimo, naj nam pošiljajo svoje proizvode, da pokažemo skupno zvananjemu svetu, koliko premore naše razumnštvo v raznih znanstvenih strokah. Vsak si naj smatra za svojo čast in dolžnost, osvedočiti sosednji omikani svet, da je naš jezik že toliko uglašen in dovršen, da lahko v njem brez vsake zapreke gojimo višjo znanstveno literaturo.

Cena listu je za celo leto 3 gld. brez znižane cene. Kdor naroči skupaj 12 izvodov, dobi enega povrh. Naročnina naj se pošlje tiskarni družbe sv. Mohorja vsekako do 15. marca l. 1886, da vemo, koliko iztisov je treba napraviti. Na neplačnike se pri razpošiljanji ne bode oziralo.

Prvi zvezek VI. letnika izide koncem meseca marca 1886. *)

V Celovci, 1. decembra 1885.

Vredništvo in založništvo „Kresovo“.

*) Prav z veseljem pozdravljamo prestroj „Kresa“ v znanstven list. Kar si želimo in vsak verni Slovenec, je, da bode vredovan popolno v krščanskem duhu in na podlagi katoliške cerkve. Le tako bode koristil in gotovo tudi bolj podpiran, kakor do sedaj. Želimo „Kresu“ krepek razvitek!

Vredn.

Telegrami.

Dunaj, 1. dec. Pri žrebanji sreček leta 1864 zadela je glavni dobiček serija 95 številka 40.

Niš, 1. dec. Bolgarska tožba, da so Srbi 28. novembra Vidin napadli, ni resnična (?). Lešjanin vstavil je streljanje 28. novembra ob 6. uri zvečer. Bolgari so pa ob 10. uri po noči iz novega streljati jeli in so streljali celo uro, ter so nas poleg tega še napadli. Napad se je odbil.

Pirot, 1. dec. Srbi so 29. novembra že zopet Vidin napadli, knez je to objavil zastopnikom velesil ter je rekel, da ne bo nič več ostal mož-beseda Khevenhüllerju, ako Srbi ne bodo takoj mirovali.

Carigrad, 1. decembra. Turčija izdala je proklamacijo, v kateri opominja prebivalce iztočne Rumelije in pa njene uradnike, da naj hrbet obrnejo zmotam, v ktere so jih

sebičneži zapeljali, ter naj se zopet povrnejo k pokorščini. Če to storé bode sultan vse pozabil in vsem odpustil.

Umrli so:

28. nov. Marijana Lukežič, kondukterjeva hči, 4 mes., Cerkvene ulice št. 7, božjast. — Franc Židan, kovačev sin, 11 dni, Konjušne ulice št. 3, božjast.

29. nov. Martin Baier, umirovljeni mašinist, 60 let, sv. Petra cesta št. 30, kap.

V bolnišnici:

27. nov. Mihael Staré, dninar, 27 let, Septikaemia.

28. Neža Šajn, delavčeva žena, 46 let, vodenica.

29. nov. Marija Gorini, delavka, 41 let, vsled raka.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 74 kr., — domača 6 gl. 92 kr. — Rž 6 gl. 62 kr. — Ječmen 4 gl. 62 kr. — Ajda 5 gl. 78 kr. — Proso 6 gl. 44 kr. — Turšica 5 gld. 78 kr. — Oves 3 gl. 46 kr.

Dunajska borza.

(Telegrafčno poročilo.)

1. decembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 20 kr
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 65 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 80 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 05 „
Akcije avstr.-ogerske banke	873 „ — „
Kreditne akcije	286 „ — „
London	125 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 98 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 97 „
Nemške marke	61 „ 75 „

Št. 19272

Razglas.

(2)

Mestni magistrat išče zaradi otvorjenja otročjega zabavišča sledeče prostore v najem vzeti:

1. Eno ali dve veliki svetli in zračni najbolj pritlični sobi z vrtom ali dvoriščem.

2. Eno navadno sobo in kuhinjo.

Nahajali naj bi se ti prostori ali v šolskem, ali v kolodvorskem, ali pa v dvornem mestnem delu.

Ponudbe je bode si ustno dobi si pismo do prihodnjega obroka za odpovedbo stanovanj, t. j.

do 10. februarja 1886

izročiti podpisanem magistratu.

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 25. novembra 1885.

Piccoli-eva esenca za želodec.
katero pripravlj
G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pism in zdravniških spričeval bolezní v želodcu in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemerolide, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.

Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih uspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

(19) Dr. Emil vitez pl. Stöckl,

e. k. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrheumon. najboljšo zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 kosček. 50 kr. 1000 kosčkov 4 gld. 2000 kosček. 6 gl.)

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučenim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučenim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlice. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni

G. Piccoli-ja „Pri Angelu“ v Ljubljani,
na Dunajski cesti,

kjer se naročila takoj po pošti proti porzetji izvršujejo.

